

УДК 373.21:37.036

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2\(221\)-44-48](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2(221)-44-48)**ЖИГОРА ІРИНА ВАЛЕРІЇВНА,**

кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

Iryna Zhyhora,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi, Ukraine

E-mail: i.zhugora@gmail.com**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-5796-2062>

УПРОВАДЖЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

А Присвячено актуальній темі впровадження сучасних технологій під час формування діалогічного та монологічного мовлення дітей дошкільного віку. Педагогіка сьогодні переосмислює підходи в освітньому процесі, відмовляючись від деяких усталених традицій. Саме тому опанування нових технологій стало пріоритетним напрямом у підготовці майбутніх вихователів. З огляду на це особливого значення набуває вивчення тенденцій розвитку інноваційних технологій, нових методів і прийомів навчання й виховання дітей.

Актуальність дослідження зумовлена важливим значенням проблеми навчання українського усного діалогічного мовлення дошкільників, недостатнім рівнем розвитку зв'язного мовлення в дітей дошкільного віку. Важливим є розвиток компетентності вихователя в сучасних інноваційних технологіях задля якісного, ґрунтовного й цікавого навчання дітей окресленого віку, оскільки сьогодні найважливішими проблемами сучасності стають інноваційні технології та їх упровадження в освітній процес ЗДО. Особливу увагу у пропонованій статті присвячено можливостям використання театралізованої діяльності як засобу розвитку мовлення дошкільників водночас із сучасними підходами.

Ключові слова: діалогічне мовлення; монологічне мовлення; мовна особистість дошкільника; мовленнєва компетентність; інноваційні технології

IMPLEMENTATION OF THEATRICAL ACTIVITIES AS A MEANS OF DEVELOPING COHERENT SPEECH IN PRESCHOOL CHILDREN

S This article is devoted to the current issue of the introduction of modern technologies in the formation of the dialogical and monological speech of preschool children. Contemporary pedagogy is rethinking approaches to the educational process, abandoning some established traditions. Intensive technologisation and market relations led to the understanding that the work of the educator as a whole differs from other types of socially useful work not only in its specificity but also in that it has its product and its technologies. Therefore, the mastery of new technologies has become a priority for future educators. From this perspective, the study of trends in the development of innovative technologies and new methods and techniques for the teaching and education of children is of special importance.

The relevance of this study is due to the importance of Ukrainian oral dialogical speech in preschoolers and the insufficient development of coherent speech in preschool children. It is important to develop teachers' competence in modern innovative technologies for high-quality, thorough, and interesting teaching of children of the specified age because today the most important problems of our time are innovative technologies and their implementation in the educational process of preschool educational institutions. The proposed article pays special attention to the possibilities of using theatrical activities as a means of developing preschoolers' speech following modern approaches. In the process of developing preschoolers' dialogical speech, theatrical activity and theatrical play, which is one of the components of artistic and speech activities and a means of developing literate speech, should be used.

Preschoolers' speech development is enhanced by game dramatization, and theatrical classes aid in the development of emotions, independent building of coherent statements, and comprehensive development according to age.

Keywords: dialogic speech; monologic speech; speech personality of preschooler; speech competence; innovative technologies

Актуальність проблеми. Сучасний освітній процес передбачає модернізацію традиційних методів і прийомів роботи з дітьми. Популярності набуває розвиток мовлення дітей дошкільного віку засобами театрального мистецтва, що нині є актуальним питанням. Дошкільнята потребують «живого» спілкування, оскільки мовлення є одним із важливих видів діяльності дітей указанного віку, а сучасні дошкільники мають труднощі саме у спілкуванні. Основною причиною є недостатній словниковий запас, безграмотне мовлення, відсутність досвіду висловлюватися та чути й розуміти

оточуючих. Мова як засіб спілкування потрібна дитині, щоб комунікувати, використовувати в життєвих та освітніх цілях. Саме перед вихователем стоїть завдання створити необхідні умови для спілкування й освітньої діяльності [9, с. 118].

Для всебічної активізації мовленнєвої діяльності дошкільнят треба використовувати театралізовані ігри, що сприяють розвитку активного словника, вдосконалюють звуковий бік мовлення, граматичну будову, формують діалогічну компетентність.

Театралізована діяльність сприяє виявленню творчих

здібностей дошкільників. Гра, зокрема театралізована, як визначальний вид діяльності дітей дошкільного віку є ефективною водночас із використанням відомих казок і героїв. Формувати мовленнєву культуру дошкільників театральними засобами рекомендовано у двох напрямках: діти попередньо готують ролі, вивчають репліки головних героїв, що, зі свого боку, активізує словниковий запас дошкільників, поповнює образними літературними висловами, під час ігрової імпровізації розвивається мовленнєва творчість дітей через словесну інтерпретацію; діти дошкільного віку навчаються відшукувати та добирати слова відповідно до мовленнєвої ситуації, до ролі того чи того героя. Відтак драматизація казок, тобто використання театралізованої діяльності є ефективним засобом мовленнєвого розвитку дошкільників.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Огляд психологічних і педагогічних джерел засвідчує увагу сучасних дослідників до питань формування мовленнєвої компетентності дошкільників. Особливу увагу вчені та педагоги-новатори приділяють використанню інноваційних технологій і засобам театрального мистецтва. Проблеми розвитку діамонологічного мовлення досліджували А. Леонтьєв, Н. Жинкін, Д. Ельконін, М. Коніна, Е. Короткова, А. Леушина, Л. Пенъєвська, Є. Флерина, що у своїх доробках висвітлили діагностичні методики мовленнєвого розвитку, визначили ключові аспекти формування навичок мовлення в дітей дошкільного віку. Питання формування мовленнєвої культури дошкільників, упровадження сучасних підходів в освітньому процесі ЗДО, вивчали Т. Андрієвська, О. Деркач, С. Яцина [2; 6; 10].

Загальна життєва компетенція кожної дитини передбачає як обов'язковий компонент грамотне володіння мовленням, оскільки дитина має опанувати мистецтво спілкування з оточуючими. Засвоєння системи мовних знань, загальноприйнятих мовних норм дозволяє дошкільникам розв'язувати життєві проблеми, тобто жити, адже комунікативна компетентність є складником життєвої компетентності.

За словами А. Богуш, мовленнєва компетенція – визначальна ключова характеристика особистості, що формується на етапі дошкільного дитинства [4, с. 5]. Дослідниця присвятила свої праці проблемам розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Питання формування мовленнєвої компетентності інноваційними методами та засобами розкрито в доробках Л. Виготського, Ф. Сохіна, О. Ушакової [5].

Роль театралізованої діяльності, театралізованих ігор у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку дослідили педагоги-новатори Л. Артемова, О. Омацьєва, Р. Жуковська, Ю. Рубіна, О. Чігірін [8]. Учені довели, що театралізовано-ігрова діяльність сприяє творчому самовиявленню дошкільнят.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зазначене вище дає змогу виділити важливі питання, що потребують розв'язання, відтак допоможе визначити основні завдання формування мовленнєвої культури дітей дошкільного віку засобами театралізованої діяльності. З-поміж пріоритетних окреслимо такі завдання:

- вироблення навичок зв'язного мовлення дітей дошкільного віку;
- активізація та поповнення словника дітей;

- виховання мовленнєвої естетики, насамперед звукової культури мовлення дітей названого віку;

- формування діамонологічного мовлення дошкільників.

Як і будь-які ігри, театралізовані потребують дотримання певних методичних вимог: різноманіття та змістовності тематики; використання різних видів театру для формування мовленнєвої компетентності; активне залучення дошкільників під час підготовки та проведення театральних дійств; спільна робота дітей із дорослими та однолітками.

Мета статті полягає в розкритті проблеми формування в дітей дошкільного віку мовленнєвої культури, визначенні ефективності засобів театрального мистецтва для розвитку мовлення дошкільнят.

Викладення основного матеріалу. Базовий компонент дошкільної освіти засвідчує основну мету діяльності закладів дошкільної освіти – забезпечення всебічного розвитку кожної дитини, створення відповідних умов для особистого становлення творчої реалізації. Театралізована діяльність є одним із ефективних засобів творчого розвитку особистості дошкільника, який сприяє естетичному вихованню дітей, долучає до театрального мистецтва, формує навички бачити, чути, сприймати, відтак розуміти красу слова. Театральне мистецтво цікаве дошкільням, адже театр – це передусім гра, а граючись, діти навчаються та розвиваються [3, с. 10].

Пропонована робота передбачає перевірку ефективності застосування засобів театрального мистецтва для вироблення мовленнєвих умінь і навичок дошкільників через використання різних видів мовленнєвих вправ, артикуляційних вправ, пальчикових ігор, імітаційних вправ, дидактичних ігор, ігор із музичним супроводом під час театралізованих занять, прослуховування інсценізацій художніх творів, вивчення текстів, роботи з іграшками, ляльками, виготовлення атрибутів і декорацій, розподілу сценічних ролей, показу вистав, ігор-драматизацій.

Театралізовані заняття або театралізовані засоби сприяють особистісно зорієнтованому підходу в освітньому процесі ЗДО, що передбачає впровадження сучасних методів і прийомів. Успіх досягається за умови співпраці та творчого спілкування між однолітками та дорослими. У процесі театралізованої діяльності рекомендовано використовувати інноваційні методи роботи (передусім, це робота в малих групах, у парах, упровадження інтерактивних прийомів на зразок «Мікрофона», «Мозкового штурму», «Продовження речення», «Розігрування ситуацій за ролями» тощо. Засобами театралізації є вправи «Повтори рухи», «Покажи ходу», «Зміни голос». Відповідно до програмових вимог, змісту й завдань мовленнєвого заняття вихователю рекомендовано використання інтерактивних прийомів у малих групах дошкільників, наприклад, «Діалог», «Спільний проект», «Мініатюра» тощо.

Формуючи навички діамонологічного мовлення, на театралізованих заняттях вихователь може використати прийоми групової розповіді, розповіді-ланцюжка, «гримаси», «візитну картку» тощо.

Доцільно під час розвитку мовлення дошкільників використовувати прийом «Діалог», сутність якого полягає у спільному пошуку малими групами потрібного рішення. Репліки-стимули та репліки-відповіді сприяють виробленню

навичок діалогічного та монологічного мовлення. Такий прийом має важливий виховний потенціал, оскільки передбачає використання етикетних формул, а мовленнєвий етикет безпосередньо впливає на поведінку дитини. Дошкільники вчаться складати ситуативні діалоги, які є одним із основних складників роботи вихователя з мовленнєвого розвитку дошкільників. Використовуючи життєвий досвід дітей, можна пропонувати скласти ситуативний діалог із етикетними формулами «Розмова по телефону». Така ситуація передбачає бесіду, під час якої діти дошкільного віку ознайомлюються із культурою телефонної розмови, вживаючи етикетні формули привітання, прощання, вибачення, навчаються регулювати тон розмови, добирати інтонацію, логічні наголоси, робити відповідні паузи. Діти розігрують як маленькі актори телефонну розмову згідно з комунікативною настановою, відповідно до запропонованої мовленнєвої ситуації.

Наступним ефективним прийомом для формування комунікативної компетентності є створення ситуації «Давай дружити». Вихователь пропонує дошкільникам вибрати казку, роль казкового героя, діти складають діалоги та розігрують їх. Під час розігрування дошкільнята під керівництвом вихователя виконують освітні завдання, наприклад, ужити певні слова, правильно вимовити звукосполуки в конкретних словах, правильно наголосити слова тощо.

Організація театралізованої діяльності сприяє ефективному виробленню в дітей дошкільного віку мовленнєвої компетенції, зокрема діамологічної, для реалізації важливого завдання – формування вміння спілкуватися українською мовою в різних життєвих та освітніх ситуаціях. Сучасні підходи під час драматизації передбачають використання методів, що допомагають дітям виявити свої здібності, творчість, навчатися граючись. З-поміж театралізованих засобів виокремимо *ритмопластику*, що містить елементи гімнастики й хореографії. Це оздоровчий вид гімнастики, коли задіюються різні групи м'язів дошкільників, розвивається почуття ритму, тренуються уважність і пам'ять.

Ще одним ефективним методом є *Перевтілення (емпатія)* – переказування від імені казкового або літературного героя, придумування минулого або майбутнього персонажів.

Театралізація як важливий спосіб розвитку зв'язного мовлення є водночас ефективним і доступним варіантом засвоєння елементів мовленнєвого спілкування. Один із ефективних видів театралізованої діяльності є гра-драматизація, що стимулює активне мовлення через поповнення словникового запасу, дозволяє вдосконалювати артикуляційний апарат дошкільника. Словникове багатство української мови, її виразність діти засвоюють під час театралізації, оскільки використовують виразні засоби інтонації відповідно до характеру героїв, особливостей їх вчинків, діти вправляються у вимові звуків, звукосполук, слів, адже актор грає на публіку, яка має все зрозуміти. Робота над виразністю слів героїв активізує словник дитини, вдосконалює звукову культуру мовлення [9, с. 41; 3, с. 112].

Засоби театрального мистецтва дозволяють дітям краще засвоїти зміст вивчаного твору, зрозуміти логічну послідовність подій, їх розвиток і причинно-наслідкові зв'язки, характери героїв тощо. Під час театралізованих

ігор дошкільнята опановують невербальні засоби мовного спілкування, передусім міміку, жести, пози, інтонацію, модуляцію голосу [9, с. 45].

Сприймання літературних творів засобами театру, театралізована гра, гра-інсценування, гра-драматизація, підготовлений публічний виступ дітей як компоненти театральної діяльності мають свої завдання, при цьому театральномовленнєва діяльність сприяє мовленнєвому розвитку дошкільників, самовираженню й самореалізації кожної дитини.

Завдання вихователя полягає в організації доброзичливої атмосфери співпраці між однолітками, оскільки важливим завданням є навчити дошкільників узгоджувати свої дії з діями інших учасників театралізованої гри-дійства. Діти-дошкільнята сприймають театралізацію як відпочинок і розвагу, тому вихователь має розумно доповнити таку «гру» освітніми моментами. Водночас, театралізоване дійство є можливістю зіграти різні ролі, створити різні ігрові ситуації та поуправлятися в монологічному та діалогічному мовленні під час гри. Дітей дошкільного віку треба залучати до різних видів театру. «Модними» сьогодні є театри з будь-яких матеріалів, зокрема покидькових: театр яєць, театр смужок, театр шишок, театр мушель, театр квітів, театр овочів, театр ложок, театр на сірникових коробках, театр на дисках, театр на паличках, театр на кіндерах, театр на заціпках, театр баночок і пляшечок, театр на повітряних кульках. Популярними залишаються театр топотунчиків, пальчиковий театр, театр картинок, театр на олівцях, театр іграшок, кулачковий театр, театр рукавичок, фланелеграф, театр масок, театр тіней, театр маріонеток, театр петрушок, театр оригамі, театр помпонів, театр стэнд-книжка.

Названі театри сприяють інтенсивному розвитку пізнавальних інтересів, що вдосконалює пам'ять, уяву, мислення, виробляє культуру спілкування, розвиває діамологічне мовлення. У процесі підготовки та презентації названих театрів удосконалюється дрібна моторика рук, що допомагає розвитку мовлення дошкільника. Деякі види театру доречно тримати в групах з розташуванням у доступних зонах для дітей дошкільного віку, тоді діти мають змогу вільно використовувати їх у вільний час [7, с. 61].

За допомогою театралізованої діяльності, наприклад, драматизації казки, дошкільники, не задумуючись, розв'язують проблемні питання від імені казкового персонажа, що долає мовленнєву нерішучість, сором'язливість і страх публічності. Граючись, дошкільник покращує своє діалогічне та монологічне мовлення, вдосконалює вимовну культуру, грамотність наголошення, граматичну будову речень. Відтак, оволодіває мовленнєвою естетикою, формуючи комунікативну компетентність.

Драматизація як перспективний напрям та ефективний засіб розвитку мовлення дошкільників допомагає ознайомлюватися з навколишнім, вчитися мислити, аналізувати, приймати рішення, робити узагальнення.

Результати дослідження. Творча гра на театралізованих заняттях створює сучасне нетрадиційне середовище, яке формує творчу особистість дитини дошкільного віку в умовах особистісно зорієнтованого навчання.

Експериментального дослідження передбачало обґрунтування й експериментальну перевірку умов формування

діамонологічної грамотності дітей дошкільного віку засобами театральної діяльності.

Мета експерименту зумовила використання сучасних підходів, що дало змогу порівняти показники рівнів розвитку діалогічного та монологічного мовлення в дошкільників, які відбулися протягом дослідження. Результати корекційного впливу прослідковано шляхом порівняння даних констатувального й формувального етапів експерименту.

Констатувальний етап експерименту передбачав виконання дошкільниками завдання з метою виявлення рівнів виробленої мовленнєвої компетентності, зокрема діамонологічного мовлення відповідно до визначених критеріїв і показників розвитку зв'язного мовлення. 3-поміж критеріїв виокремлено: стан звукової вимови, граматична правильність мовлення, рівень активного словникового запасу, розвиток монологічного мовлення, розвиток діалогічного мовлення.

На формувальному етапі експерименту дошкільники виконували такі ж завдання для діагностування покращення визначених рівнів розвитку мовленнєвої культури дошкільників за названими критеріями після спеціальної мовленнєвої роботи з упровадженням засобів театрального мистецтва.

Протягом визначеного терміну на кожному занятті в групі або на спеціально передбачених театралізованих заняттях із розвитку зв'язного мовлення в ЗДО використовувалися завдання, вправи, ігри із засобами театралізації, спрямовані на вироблення комунікативної компетентності дошкільнят.

Результати експерименту засвідчують, що в групі дітей дошкільного віку відбулося покращення показників за зазначеними критеріями порівняно з діагностикою рівнів на констатувальному етапі. Результати дослідження доводять ефективність застосування театралізованих засобів роботи, пропорованих у цій роботі.

Дослідно-експериментальна робота зафіксувала позитивні зміни в мовленні дошкільнят згідно з визначеними критеріями. Діагностика змін за окресленими критеріями та показниками засвідчила, що найважливіші відбулися за такими трьома критеріями: «Стан звукової вимови», «Рівень словникового запасу» та «Розвиток діалогічного мовлення».

Порівняльний аналіз показників за цими критеріями щодо вироблення навичок діамонологічного мовлення доводить, що збільшилась кількість дітей, у яких покращилися показники за відповідними критеріями (табл. 1):

Таблиця 1

Динаміка рівня розвитку зв'язного мовлення в дітей дошкільного віку протягом експерименту (у %)

№ з/п	Критерії	Рівні					
		Низький		Середній		Достатній	
		Констатувальний етап	Формувальний етап	Констатувальний етап	Формувальний етап	Констатувальний етап	Формувальний етап
1	Стан звукової вимови	30	20	40	45	30	35
2	Граматична правильність мовлення	35	25	35	40	30	35
3	Рівень словникового запасу	40	20	35	40	25	35
4	Розвиток монологічного мовлення	40	30	35	40	25	30
5	Розвиток діалогічного мовлення	30	20	40	40	30	40

Результати експерименту засвідчують, що створення спеціального мовленнєвого середовища, проведення театралізованих занять, упровадження театралізованих ігор, різних драматизацій, спрямованих на розвиток діалогічного та монологічного мовлення дітей дошкільного віку, рівень мовленнєвого розвитку дошкільників підвищився.

Можна зробити висновок, що одержані під час формувального етапу результати експерименту засвідчують, що стан мовленнєвого розвитку в досліджуваній групі дітей дошкільного віку покращився з позиції підвищення значень усіх критеріїв і показників. Порівняльна інформація рівнів розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку протягом експерименту подано в табл. 2:

Таблиця 2

Порівняльна таблиця рівнів розвитку зв'язного мовлення дошкільників протягом експерименту (у %)

№ з/п	Критерії	Рівні		
		Низький	Середній	Достатній
1	Стан звукової вимови	Зменшення на 10 %	Збільшення на 5 %	Збільшення на 5 %
2	Граматична правильність мовлення	Зменшення на 10 %	Збільшення на 5 %	Збільшення на 5 %
3	Рівень словникового запасу	Зменшення на 20 %	Збільшення на 5 %	Збільшення на 10 %
4	Розвиток монологічного мовлення	Зменшення на 10 %	Збільшення на 5 %	Збільшення на 5 %
5	Розвиток діалогічного мовлення	Зменшення на 10 %	Без змін	Збільшення на 10 %

Результати проведеного експерименту фіксують зменшення кількості дітей із низьким рівнем сформованості за всіма критеріями на 10%, за критерієм «Рівень словникового запасу» – на 20%.

Засвідчується збільшення кількості дошкільників із середнім рівнем сформованості за всіма критеріями на 5 %, окрім критерію «Розвиток діалогічного мовлення», що залишився таким же. Протягом експерименту збільшився достатній рівень розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку за визначеними критеріями та показниками. Значно покращилися показники на достатньому рівні за критеріями «Рівень словникового запасу» та «Розвиток діалогічного мовлення» – на 10%.

З огляду на здійснений аналіз можна зробити висновок, що розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку, передусім діалогічного, стає результативнішим за умови впровадження засобів театрального мистецтва. Отже, експериментальне дослідження довело ефективність визначених та апробованих підходів.

Висновки. Мовленнєве спілкування дошкільника здійснюється в різних видах діяльності: під час гри, праці, навчання, і є частиною кожного виду, тому для розвитку

діалогічного мовлення дитини дошкільного віку вихователі мають активно використовувати всі види діяльності, зокрема театралізовану.

Під час формування комунікативної компетентності, зокрема розвитку діалогічного та монологічного мовлення дітей дошкільного віку обов'язково має використовуватися театралізована діяльність. Гра-драматизація полегшує роботу з розвитку мовлення дошкільників, а театралізовані заняття допомагають дитині виявити себе, проявити свої здібності, подолати невпевненість, виразити свої емоції.

Театралізована діяльність спонукає дітей до виконання творчих завдань, стимулює до імпровізації, розвиває в дошкільників зв'язне мовлення, сприяє естетичному вихованню, долучає до мистецтва, розвиває вміння розуміти красу дії та слова.

Перспективи наступних досліджень убачаємо в аналізі та вивченні передового педагогічного досвіду з питань організації театралізованих занять із розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Подальшого вивчення потребують класифікації різних видів театру, сучасних методів і прийомів формування культури мовлення дошкільнят засобами театрального мистецтва.

Список використаних джерел

- Аматьєва О. П., Макарова Л. М. Театрально-ігрова діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку. Київ : Освіта, 2014. 146 с.
- Андрієвська Т. О. Мовленнєва підготовка дітей дошкільного віку. Львів : НВФ «Українські технології», 2020. 178 с.
- Базовий компонент дошкільної освіти в Україні від 12.01.2021 р. № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukrayini>.
- Богущ А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2008. 256 с.
- Богущ А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Київ : Вид. Дім «Слово», 2010. 374 с.
- Деркач О. О. Підготовка дітей до навчання рідної мови: сучасні методи і підходи. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 215 с.
- Жигора І. В. Інноваційні технології формування діалогічної та монологічної компетентності дітей дошкільного віку : кваліфікаційна робота на правах рукопису. Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2024. 100 с.
- Чігірін О. І. Театралізована діяльність як засіб формування зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. *Інноваційні технології в дошкільній освіті* : зб. абстрактів міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. Переяслав-Хмельницький : Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2018. С. 216–219.
- Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
- Яцина С. І. Розвиток мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку: фонетичний підхід. Київ : Генеза, 2017. 234 с.

References

- Amatyeva, O. P., & Makarova, L. M. (2014). *Teatralno-ihrova diialnist yak zasib rozvytku tvorchykh zdibnostei ditei doshkilnoho viku* [Theatrical and game activity as a means of developing the creative abilities of preschool children]. Kyiv: Education [in Ukrainian].
- Andrievska, T. O. (2020). *Movlennieva pidhotovka ditei doshkilnoho viku* [Speech training of preschool children]. Lviv: Scientific and research foundation «Ukrainian technologies» [in Ukrainian].
- Bazovyi komponent doshkilnoi osviti v Ukraini* [Basic component of preschool education in Ukraine] vid 12.01.2021 r. № 33. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukrayini> [in Ukrainian].
- Bogush, A. M., & Lutsan, N. I. (2008). *Movlennievo-ihrova diialnist doshkilnykiv: movlennievi ihry, sytuatsii, vpravy* [Speech and play activities of preschoolers: speech games, situations, exercises]. Kyiv: Publishing House «Slovo» [in Ukrainian].
- Bogush, A. M. (2010). *Movlennievi rozvytok ditei vid narodzhennia do 7 rokiv* [Speech development of children from birth to 7 years]. Kyiv: Publishing House «Slovo» [in Ukrainian].
- Derkach, O. O. (2021). *Pidhotovka ditei do navchannia ridnoi movy: suchasni metody i pidkhody* [Preparing children for learning their native language: modern methods and approaches]. Zaporizhzhia: ZNU [in Ukrainian].
- Zhygora, I. V. (2024). *Innovatsiini tekhnologii formuvannia dialohichnoi ta monologichnoi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku* [Innovative technologies for the formation of dialogical and monological competence of preschool children]. (PhD diss.). Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi [in Ukrainian].
- Chigirin, O. I. (2018). *Teatralizovana diialnist yak zasib formuvannia zv'iaznoho movlennia u ditei starshoho doshkilnoho viku* [Theatrical activity as a means of forming coherent speech in children of senior preschool age]. In *Innovatsiini tekhnologii v doshkilnii osviti* [Innovative technologies in preschool education]: zbirnyk abstraktiv mizhnarodnoi nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 216-219). Pereiaslav-Khmelnytskyi: Pereiaslav-Khmelnytskyi derzh. ped. un-t imeni Hryhoriia Skovorody [in Ukrainian].
- Kononko, O. L. (Ed.). (2019). *Ya u Svitі. Prohrama rozvytku dytyny vid narodzhennia do shesty rokiv* [I am in the World. Child development program from birth to six years]. Kyiv: LLC «MCFER-Ukraine» [in Ukrainian].
- Yatsyna, S. I. (2017). *Innovatsiini tekhnologii v doshkilnii osviti* [Development of speech activity in preschool children: a phonetic approach]. Kyiv: Geneza [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 26.01.2025